

VOORKOM ONNODIGE BLOOTSTELLING AAN GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN BIJ HET VERWIJDEREN VAN SCHIETERS

Het handmatig verwijderen van schieters is een belangrijke maatregel om onkruidbieten te voorkomen. Eén schieter kan 4500 levenskrachtige zaden produceren. Uit deze zaden kunnen zelfs na 10 jaar nog onkruidbieten bovenkomen. In een volgende bietenteelt zijn onkruidbieten moeilijk te bestrijden en concurreren deze met de gewone bieten. Bovendien vermeederen onkruidbieten alle ziekten en plagen van suikerbieten (bron: IRS).

Genoeg redenen dus om schieters in bietenpercelen op tijd te verwijderen. Meestal gebeurt dit karwei in de zomermaanden (eind juni - juli - begin augustus). Tot enkele jaren terug werd er in die periode vrijwel nooit gespoten tegen bladschimmels. Maar door de (fors) hogere bladschimmeldruk is het spuittijdstip de laatste jaren drastisch naar voren gehaald. De kans dat er handmatig schieters worden verwijderd in een perceel waar al tegen bladschimmelziekten is gespoten, is daardoor flink toegenomen. Dat betekent dat de blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen daardoor ook is verhoogd.

Bij de toelating van middelen tegen bladschimmels in bieten is er gerekend met een werknemersblootstelling van 2 uur per dag. Bij het verwijderen van schieters kan het echter voorkomen dat werknemers tot 8 uur in het veld bezig zijn. Deze tijdsduur is niet beoordeeld en het risico is daarmee ook niet bepaald. De risico's voor werknemers kunnen dus groter zijn dan nu is meegenomen in de beoordeling. Een bijkomend aspect is dat het verwijderen van schieters meestal bij goed weer gebeurt, waarbij vaak zomerse kleding wordt gedragen (met weinig persoonlijke bescherming).

Om de persoonlijke veiligheid maximaal te waarborgen is het daarom zeer raadzaam om schieters voorafgaand aan de eerste bespuiting tegen bladschimmels uit te voeren. Lukt dit niet, dan kan er het beste gewacht worden tot minimaal 14 dagen na een bespuiting. Moet er binnen twee weken na een bespuiting toch wat langer door het gewas gelopen worden? Draag dan beschermende kleding zoals een lange broek, bovenkleding met lange mouwen en handschoenen. Wanneer er slechts enkele schieters verwijderd moeten worden of wanneer er een perceelscontrole wordt uitgevoerd, is de blootstelling zo laag dat er sprake is van een verwaarloosbaar risico.

Komend seizoen zal er (bij gebruik van het middel Sphere in suiker- en voederbieten) ook een waarschuwing op het etiket staan. Deze luidt:

Gezondheidseffecten bij het verwijderen van schieters zijn niet uit te sluiten. Verwijder daarom eventuele schieters in bieten voor de toepassing, of wacht hiermee minimaal 14 dagen tot na de toepassing.

JAKOB BARTELD, AKKERBOUWER IN TWEEDE EXLOËRMOND (DR.) EN VOORZITTER LTO NOORD:

'NEEM GEWOON HET ZEKERE VOOR HET ONZEKERE'

Hoe groot is het probleem van bladziekten in jullie regio?

„Hier in de Veenkoloniën worden veel bieten verbouwd. Ik schat het aandeel in het bouwplan op 20 tot 25 procent. Daardoor is de druk van bladschimmels behoorlijk groot. De laatste jaren is de ziektedruk flink toegenomen en moeten we meer doen om het bladapparaat gezond te houden. Een jaar of zes, zeven geleden spoten we meestal maar één keer tegen bladschimmels, de laatste jaren is dat minimaal twee keer en bij latere levering vaak drie keer.”

In hoeverre is het spuitmoment tegen bladschimmels naar voren geschoven?

„De laatste jaren worden de eerste waarschuwingen tegen bladschimmels hier vaak al in de eerste helft van juli afgegeven. Een jaar of zes, zeven geleden was dat meestal pas ergens in augustus. We zijn dus in een paar jaar tijd zeker twee weken naar voren geschoven met de eerste bespuiting.”

In hoeverre wringt die vroegere bespuiting tegen bladschimmels met het verwijderen van schieters? Of anders gezegd: lopen telers nog veel door het gewas nadat er gespoten is?

„Dat vind ik in algemene zin best lastig te zeggen. Ik zie in dit gebied namelijk geen vast patroon voor dit karwei. Sommigen verwijderen schieters met de hand, sommigen doen het machinaal en er zijn er ook die ze gewoon laten staan. Op ons eigen bedrijf ruimen we de schieters - en ook de grote onkruiden - zoveel mogelijk handmatig op. Omdat we meer dan 100 hectare bieten verbouwen huren we voor dit karwei meestal wat scholieren of uitzendkrachten in. Deels lopen die vóór de eerste bespuiting door het gewas, maar deels ook erna. Dat kan helaas niet anders.”

Veertien dagen uit het gewas blijven na een bespuiting lukt bij jullie dus niet altijd?

„Nee, niet altijd. Maar als zo'n werkploeg enkele dagen na het spuiten het gewas ingaat, letten we erop dat ze een lange broek of regenbroek aanhebben. Daarmee voorkomen we in ieder geval dat mensen onnodig blootstaan aan gewasbeschermingsmiddelen.”

U neemt persoonlijk bescherming duidelijk serieus...

„Ja. Zelfs als de mogelijke gezondheidseffecten verwaarloosbaar klein zijn, heb je als werkgever een

verantwoordelijkheid naar je werknemers. Daar mag je niet mee marchanderen. Deze boodschap geldt wat mij betreft ook voor collega-bietentelers die zelf hun schieters uit hun percelen halen: neem gewoon het zekere voor het onzekere en hou de huid bedekt aan als je kort na een bespuiting door het gewas loopt.”